

Nous **itineraris** en el segle XXI

NARRATIVA

Immanuel Wallerstein
**Utopística. Les opcions
històriques del segle XXI**

Traducció de Gustau Muñoz
Universitat de València, 2003
107 pàgs. / 10 euros

La "utopística" és, segons Wallerstein, "la ponderació seriosa de les alternatives històriques". El tema del llibre és precisament l'anàlisi i la valoració dels factors econòmics i polítics que operen en el nostre temps amb vista a l'esdevenidor.

EFE

La referència del títol d'aquest llibre a *Les opcions històriques del segle XXI* no és baldera: indica l'objectiu de l'autor, Immanuel Wallerstein, que consisteix en l'"avaluació serena, racional i realista dels sistemes socials humans", tant pel que fa a les limitacions que pateixen com a les possibilitats obertes que comporten. Es tracta d'un assaig, d'un exer-

cici que té a veure, alhora, amb la ciència, la política i la moral. La discussió gira necessàriament en referència al concepte de racionalitat material que va proposar Max Weber en oposició a la racionalitat formal.

L'autor analitza, de manera paral·lela, els fenòmens de la revolució francesa i de la revolució soviètica, així com, entre les dues, la del 1848, i entre

la russa i el nostre temps, la de l'any 1968.

Aquest examen aclareix i ressegueix la generació de les ideologies polítiques, de les posicions conservadores, liberals i socialistes, de les seues estratègies segons els canvis socials i econòmics.

Per a Wallerstein, "vivim en la transició del sistema-món existent, l'economia-món capitalista, a un altre sistema-món (o sistemes)". Creu que aquest període serà molt difícil per a tots els que els visquen, tant per als poderosos com per a l'home corrent. S'interroga sobre "la viabilitat i continuïtat del model de producció capitalista, sempre orientat a l'acumulació incessant de capital, mobilitzada per l'obtenció del màxim de beneficis, segons els costos, el preu, i la pressió de la competència".

Les paradoxes i contradiccions que s'hi generen fan que s'esgoti el model actual. Aquestes limitacions estructurals estan creant una situació caòtica, amb una trajectòria imprevisible, però que l'autor tracta de pensar en la seua "utopística". **Josep Iborra**

Carta al fill

NARRATIVA

Jostein Gaarder
La noia de les taronges

Traducció del noruec de Carolina Moreno. Empúries, Barcelona, 2003.
159 pàgines / 15 euros

La noia de les taronges és un llibre colpidor sobre la fragilitat de la vida i la necessitat humana de recordar als altres que els estimem abans de deixar-los. Com la pel·lícula d'Isabel Coixet, *Mi vida sin mí*, que en aquests moments es pot veure als cinemes i que rep bona crítica, aquest és un relat sublim, íntim i inoblidable.

Jan Olav descobreix un dia una jove molt bonica, la noia de les taronges. Obsedit pel seu rostre, la busca per tot Oslo decidit a captivar-la, si bé ignora que ella ja ho està. Després de tres trobades breus, la noia li demana un temps abans de deixar fluir l'amor, però ell no pot esperar i va al seu encontre abans d'hora. Tanmateix, un colom blanc mort a la vora del camí deixa, mentre passen, un signe de mal auguri. Tot i així, el conte s'acompleix feliçment fins que Jan Olav cau malalt en un camí sense retorn. Mentrestant, George ha arribat al món.

Gaarder ha escrit al voltant d'aquesta història un llibre punyent on, simultàniament a la lectura de la carta que Jan

escriu al seu fill abans de morir, (re)crea una trobada íntima entre el pare, desaparegut ara fa onze anys, quan George era una criatura, i un noi ja adolescent. Les preguntes que Jan ha escrit a George són tan doloroses i complicades que ni ell n'ha trobat resposta. Anys després, George, esperonat per l'amor i per la necessitat d'entendre un passat llunyà, se sent ferm i decidit a llegir fins al final per respondre-hi.

A través del gest íntim, tendre i imperforable de la lectura d'una carta l'autor recrea l'espessor dels silencis d'una llar carregada d'absència que accepta la força dels records per sobreviure-hi, en un relat que penetra l'ànima dels personatges i del lector. **Lourdes Toledo**